

דייטש פאלקסבלאט

אונפארטייגער פארטיי - נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי - צייטונג

№ 153/1448 | Łódź, Poniedziałek, 2 lipca 1928 r. | זעקסטער יארגאנג | לאדז, מאנטאג, 2 ליפא 1928 | № 153/1448

דערס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

קייזר פונד מיט אנדערע מלוכות

פראגראם פון דער דעמאקראטישער פארטיי אין אמעריקא.

הילף פאר די יודען אין מאלדאווען

מאסקווע, (י"ט) דער "וועק" פון טאג
דאזער ראטערעפובליק האט שטודירט גענוי
לאגע אין די יודישע שטעטלעך. אויפן גרונד פון
די צווייטע וועלט-מאסערקלענע האט דער "וועק"
אויסגעגעבן א פערזענליכע וועג פערזענליכע
דער יודישער ארומיק אריינסטעלן אין פראגראם
צירקאפערעאסיע, העלפן דער האנדלעכער קא-
אפעראציע, אויסלעגען די יודישע האנדלעכער
נייע מלאכות, און העלפן די שטעטלעך נאכגען ווי.
דער "וועק" האט אויך בעשלאסן מיטגע-
פערן דער יודישער בעפעלקערונג, העלפן ווייל ווי
נעמען צו ערראכטן און נאכגען קערעטען אויך
איינקויפן איינעמאנעם, וועמען און און.

דער פאלקס-קאמיסאריאט פאר בילדונג האט
פערזענליכע צו ארגאניזירן נייע האנדלעכער
שולעס און העלפן מיט אלע מעגליכע וועגן
בעפעלקערונג דורך עפענען נייע פראפעסאנעלע
שולען.

קרייז פון דעם יודישען בוך אין
אוקראינע

מאסקווע, (י"ט) דער "וועק" האט יודישע בוך-פער-
לעגער אין אוקראינע איבער איבער איבער
רען קרייז. שולדיג דערן און ווי עס מעלדעט
די כאראקטער צייטונג, "יונגע נאכאריש" די יודישע
סעקציע פון "צענטראל-אוקראינע" און דער אפטיילע-
פון דער סעקציע, קאאקעוויטש.
דאס יודישע בוך קאסע טייטש און בעפרייגט
נישט די בערעכענענען פון די מאסען.
— 0:—

"פילען" — "שוועדען" 1:2 (1:1)
די נעכטיגע מעשען.

קאטאליק, 1. (טעלעפאניש). דער נעכטי-
גער צווישען-מלוכה-שער פוסטאל-מעשע צווישען די
רעפערענטאציע פון פילען און שוועדען האט זיך
פערענדיגט מיט א נאכאריש פון פילען, אין פער-
העלטניש 1:2. ביז דער העלטניש איז דער רעזול-
טאט געווען 1:1.
דער פערזענליכע פון שפילען איז געווען אגא-
מערענטער. דאס ערשטע טייטש ערצילען די
שוועדען אין דער 15. מינוט, דאס אויסגלייך-טיי-
ער ערצילט סטאלינסקי אין דער 25. מינוט.
דאס זיגערענדיגע טייטש האט אין דער צוויי-
טער העלטניש געשטען וועגן קאכא.

קראקאוויא — "משאנ" 2:2
וויסלא — "פאנא" 4:7
ק.ס. — "מ.ה.ס." 2:0
ווארשא-וויאנא — "פ.ק." 0:3
ווארשא-ווער — "פ.ק." איז נישט געקומען
צום מעשע.

לינדבערג רופט נאך הילף

ענגלישע רעגירונג ווערט קריטיקירט פאר איהר גלייכגילטיגקייט

לאדז, 1 (ספ. טעל.) קאפיטאן לינדבערג,
העלבער געפירט ווי מוט נאפילע'ס הכרים אויף
אגא-מערענטער, האט ראדאטעלענאפאש מורע גע-
הען, אז דער צארג הערט מיטן שטראם אוועק
געטראגען אויף דרום-מורע, און ס'רעדט א גע-
פאך, אז האט און וואל צוקלאפט הערען אויף
שטיקלעך. די לאגע און געפערליכער דערמיט,
וואס עס איז בערעהט דאס ארט אויפן אייז,
וועלכעס לונדבערג האט צוגענויט פאר די גע-
טאגס-אפערעאציע. לונדבערג בעט, אז די שווע-
דישע אפערעאציע, וואס געפינט זיך אין סראטע,
וועלכע האט נאכער קומען צו הילף.

לאדז, 1 (ספ. טעל.) "דילי ניוס" האט
קריט שטארק די ענגלישע רעגירונג, פארהאט ווי
נעמען נישט קיין שום אנטווייל און דער רעגירונג-
אקציע פאר דער מאנשאפט פון "איטאליא". די
צייטונג שרייבט:
"די בעאורזעוונג צוליב נורל פון אמאנער-
נישט און נילבאן האט געוויקט אויף די הערצער

אנאליטימאטום

צו טראקטירן גרופע.

מאסקווע, 4. (ספ. טעל.) סטאלין האט
געזאגט א רעדע אין קלוב פון קאמונאלע-אר-
בייטער. ער האט געזאגט, אז דאס צוריקקעהרען
זיך פון 36 אפאזיציע-אנערען בעדייט, אז די קאמ-
פארטיי הערט ווידער איינהייטליך. אויך האט ער
פערנעמט זיך תשובה צו טון. עס בלייבט בלויז
טראקטירן גרופע, וועלכער עס וועט געשטעלט ווע-
רען אגא-מערענטער.

הילף פאר די קאטאליסער יודישע נשרפים

מאסקווע, (י"ט) דער "סאטנאראקס" פון
ראטען-פערבאנד האט צייגנירט 250 טויזענד רובל
פאר די נשרפים אין קאטאליס.
ווי בעקאנט, האבען בעה דער גרויסער
שרפה אין קאטאליס געליטען מזהרענטענייל יודען.

ענדערונגען אויף די אמטען פון די וואיטעוואדעס

ווארשא, 1. (טעלעפאניש) פון אונזער קא-
רעספאנדענט. אין די רעגירונג-קרייזען שמועסט
מען וועגן ענדערונגען אויף א רייה וואיטעוואדע-
פאסטענס. עס זאלען אוועקגעהן: דער סטאנאל-
וואזער וואיטעוואדע — מאראווסקי, פאמערנער-
מאדאדזשיאנאוסקי אין פאלעסער — מען.
אלס פערטערע ווערען אנגענומען: פול-
קאווינסקי פערזאצק אין דעם קאשטשיאלקאוסקי.

אנטי-בילדונגס-אגיאציע צווישען אונגארישען יודענצום

בודאפעשט, (י.ט.ט.) אונזער דער אג-
פיהרונג פון אייניגע ארטאדאקסישע רבנים אין
אונגארן ווערט איצט געפיהרט צווישען אונגא-
רישען יודענצום א שארפע אגיאציע, וועלכע
האט די אויפגאבע צו צווינגען די פרומע יודען,
זיי זאלען נישט געבען זייערע קינדער קיין ביל-
דונג.
די דאזיגע בעוועגונג האט לעצטענס אנגענו-
מען אגא-מערענטער כאראקטער. די עלטערע פון קי-
דער מוזען אונטערשרייבען א פערזענליכע, אז זיי
וועלען זייערע קינדער, בעזונדערס די מיידלעך,
נישט געבען קיין ווייטערע בילדונג, חוץ די על-
מענטארע ידיעות, ווי עס וועט פאר דאס געזעץ
פון צוואנגס-בילדונג. די עלטערע וועלען זיך אויך

ניי-יאָרק, 1 (ספ. טעל.) דער קאנגרעס
פון דער רעמאקראטישער פארטיי, וואס איז פאר-
געקומען אין האסטאן (שטאט טעקסאס) האט אויס-
געקלעבט דעם נאכפאלגער פון ניי-יאָרק אלפרעד
סמית אלס קאנגרעס אויף פערזענליכע פון די פער-
איינעמס שטאטען. סמית האט בעקומען צוויי ריר-
פעל פון אלע שטימען. צום ערשטען מאל וועט קאנ-
דידירען אויף פערזענליכע א קאמאליק (ווי גענוער
פון דער רעפובליקאנישער פארטיי וועט זיך, ווי בער-
קאנס, הערבערט הובער).

וואס פראגראם פון דער פארטיי, וואס איז
אנגענומען געווארען אויפן קאנגרעס, איז א קאמ-
פראמיס צווישען די צוויי ערשטע, "טרוקענע"
(פאר אלקאהאליסערעס) און, "נאכע" (גענוען רעם
פערבאט).
אויפן געבט פון דער אויסער-פאליטיק וואס
זיך דער קאנגרעס ארויס פארן קעלגראד-פאך, פאר
אפליטאטירען אריינצולאזן אין אינטערנאציאנאל-
לע קאנפליקטען און גענוען העלפן מיט נישט צו-
מיט גענוער מלוכות.

וואס פראגראם קריטיקירט די אויסער-פאליטי-
שע פאליטיק פון דער איינציגער רעגירונג, וואס
זיך אבער ארויס פארן סאנאטא-פרינציפ — א
מעריקא פאר די אמעריקאנער. ענדליך פארערט
דאס פראגראם, אז אמעריקא זאל אנטווערן אלע
מיטלען צו ענטהאפונג פון די מלוכות, וועלען פער-
קערבונג הערט און פראגראם נישט דערמאנען
מיט קיין און וואס.

בעסטיאלישער מארד

איבער א 75-יעהריגע יוד.

לעמבערג, 1. (טעלעפאניש). אין סטארי
דושיקאוו איז אויף א בעסטיאלישען אופן ערמאר-
דעט געווארען אגא-מערענטער יוד. צום פערטער פון
דאטירטע ווירט מיכאל מייך איז צוגעגאנגען דער
75-יעהריגע שטאט-קלייבער אברהם קאפערשמיד
און געפערענט, צי ס'וועלען נישט צו פערקויפן
שטאטעס. דער איידעם פון מייך יורקא ווא-
רשאני האט מיט רציחה אויפגעפאדערט דעם אל-
טען ער וואל אוועקגעהן, ווען דער יוד איז צווי-
גיק נישט אוועק. איז ווארשאני ארויסגעלאפן
פון הויז, האט געכאפט א ווידעל און דריי מאל
דערלאנגט דעם זון איבער'ן קאפ. דער אומגליק-
ליכער איז געפאלען א טויטער.
דעם רוצח האט מען ארעסטירט.

18 טאג

לופט-רייזע ארום די ערד.
ניי-יאָרק, 1 (ספ. טעל.) די אמעריקאנער
לופט-פליגער דושיקאוו מירס און הערמאן קאליער
וועלען ארויסגעפלייגען פון ניי-יאָרק אין אגא-מער-
פלאן אויף א לופט-רייזע ארום די וועלט. די פלי-
גער וועלען מאכען די רייזע אין 18 טאג, דער
וועג געהט דורך פראנקרייך, דייטשלאנד, סיביר
און יאפאן.

Dr. med. A. MAZUR
זייערען, נאך-אין-האלד-קראנקהייטען, שטימע-און-
שפראך-פערלערען (שטאממען א.א.וו.)
האט זיך איבערצויגען פון נארוואגיש 44
אויף וואסלאדניא 65, טעל. 66-01
(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46)
נעמט אן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 5-8 נאכט.

Dr. med. L. Pikielny
אוראלאג
נירען-בלאזען-און-הארן-
קראנקהייטען
Mawrot 2,
telefon 19-90.
לעבונגס-פון 7-6 אין אדאמא.

צו דער פערלאנגט פון פול.
פאלא שפילקא
אהרן באדענהאלץ
מיט ה' וועלכע איז פארגעקומען דעם 29 יוני ד. י. אין
קאפישעווי וווינשען גליק און צופרידנהייט.
ד. וילבערבערג און פרוי
פ. באדענהאלץ און פאמיליע.

א הארציגען מזל-טוב ווינשען
מיר אונזער פריינד
י.מ. גאלדבערג און פרוי
צו דעם געבורט פון זייער ערשטער
ניי-געבוירענער טאכטער.
חיים דאזענבלום און פרוי.

רָאָם עַר אִין „גִּישָׁם גַּעמאנשען" אַתְּ גַּעמִישֵׁן
קִרְיוֹעַן צוֹלִיב זײַנען בַּעסִיהאַנגען צו פֿערשִׁידנע

פערזאמלונג פון

„ביקור - חולים“

די נעכטיגע פראצעסיס

אין דער צייט פון אויל

קענסט דאס פונקט זיין פערזאנלעך
אויב דו וועסט פונקט
LESCHNITZER
קרעם און ווייץ
געטן די וועגן שפערענלעך
ווייל דאס זענען
וויסנשאפטליך אויסגעפארשט
פון אונזערע ניטערע ערפארשער
זייערע פונקטן און פארשער
קרעם 15, 30, 45 יאר

יאסעלע ראזענבלאט'ס קאנצערט

אין „פילדארמאניע“
נאך געצייגטע טעג, טיילען איז אפ פון
דעם גרויסען יאסעלע ראזענבלאט-קאנצערט, וועל-
כער קומט פאר מיטוואך דעם 4. יולי אין „פיל-
דארמאניע“. דער אינטערעסענטער דעם דאזיגען קא-
צערט איז אונזערער גרויס, גאנץ קלוגער קלויבער
זיך אין „פילדארמאניע“ צו הערן דעם שטענדיגן
זון פון דער היינטיגער צייט, דעם אונזערלייכ-
ליכען זינגער, יאסעלע ראזענבלאט.

אין די אפטייען

היינטיגע נאכט-דייטשן
(2) מ. ליפשיץ, (פיעטריקאווער 1928); 1. מ.
דער, (פיעטריקאווער 46); גראדעקאוויקי, (קאנסטאנ-
טינער 15); פערלמאן, (צענדעלינגא 64); 1. גי-
ווארעוויקי, (אלעקסאנדראווסקא 64); זאנקעלע-
וויט, (סטארי רינק 9).

ספארט-בעוועגונג

רעזולטאטן פון די מעטשען

„חשמונאי“ — „אראמארוס“ 1:2
„קרימה“ — „מור“ 2:1
„שמשון“ — „הדימה“ 3:3
„הכח“ — „מוריסמען“ 1:2 (0:2)
„וויסלא“ — „משארני“ 3:6
לייכט-אטלעטישע שפילען
פון „חשמונאי“

שבת 9 אינדערפרי ווענען אויפן פלאץ פון
„ק.ס.“ פארגעקומען די לייכטאטלעטישע שפילען
פון „חשמונאי“.
געוואונען די פרייען האבען אין 100 מעטער-
לויף ראפאפארט — 12 סעק; 400 מ. לויף פיי-
ברג — 60 סעק; 1500 מעטער-לויף, שטערנאלד-
5 מינוט 12 סעק.
אין ווייט-שפרינג האט זיך אויסגעצייכנט
ראפאפארט, געשפרינגען איבער 5 מ. 51 צענט.
אין קניגלע-ווארפן האט זיך אויסגעצייכנט
פיינבערג, געווארפען אויף 9 מ. 35. קומענדי-
גען שבת וועט לאוויק יאסעלע פארשטייען די אויס-
צייכנונגען

פערזאנלעך

פונדען

טראלעט-ווייזע

קעלישע און בלומען-וואסערן

אלע ארט האלבעטיג

איני און אויסלענדישע קלייט
זיך אמבליגסטען אין דער
רעזעלסטער פערזאנלעכער
פון דער פירמע:
J. Drukier
11 Zawadzka 11

אכטונג! איך עמפעל פערשום- עסענצען אין 36 געמאכען פאר ענגראפיסטען — ראבאט!

(ב) אין דער רעליגיעזער פראצעסיס, וואס
איז נעכטען פארגעקומען אין צוזאמענהאנג מיט
אויכאריסטישען קאנצערט אין לאדז, האט אונז-
גענימען אונזערע וועגערען, וועלכען מ'שאצט
אפ אויף העכער 200 טויזנט מענטשן. די פרא-
צעסיס איז געגאנגען פון בעלזשער מארק דורך
זערווער, נאומעקס, נייס, מארק, פיעטריקא-
ווער און בענעדיקטא צום האלער-פלאץ, וואו עס
זענען אפגעהאלטען געווארען גאנצע דייטשען.
די ארדנונג איז געהיטען געווארען דורך
פערשטארקטע אפטיילונגען פאליציי, 120 פאליצ-
יאנטען זענען געבראכט געווארען פון דער פרא-
ווינ. ספעציעלע סאניטאר-אפטיילונגען האבען ער-
טיילט מעדיצינישע הילף אין פערשידענע פונקטען
פון שטאט פאר שוואכע און פער'הלשטע. אזעלכע
סאלען זענען געווען ביז 80.

דענטיס

פערמישט אין אפאפערע

(מ) א סענאציע אין שטאט האט נעכטען
ארויסגעווען דער ארעסט פון דעם צאהן-דאקטאר
יאן הענריק רייס (פיעטריקאווער 164), וועלכער
איז בעלד איבערגעפירט געווארען קיין פאליצ-
צו דער אויספארשונג-מאכט. ווי מען גיט איבער
זאג מען אין פאליצ האבען ענטדעקט א גרויסע
אפערע, אין וועלכער עס איז פערמישט דער דע-
טיסט רייס.

לעהרער-קוואליפיקאציעס

פערלענגערט נאך אויף א יאהר.
די לעהרער פון די מיטל-שולען, וועלכע בע-
זיצען נישט די נויטיגע קוואליפיקאציעס, וועלען
בעקומען דאס רעכט היינטער צו אונטערריכטען.
אויב זיי זענען בעשעפטיגט אלס לעהרער נישט
וועניגער פאר 6 יאהר.
די פערלענגערונג פונ'ם רעכט בעציהט זיך
בלויז אויפ'ן שול-יאהר 1928-29. די לעהרער וואס
וועלען אין משך פון דער צייט נישט צו שטעלען
די געהעריגע קוואליפיקאציעס, וועלען ענטגלייטג
פערלירען דאס רעכט צו אונטערריכטען.
„פערלענגערט“

פון פרייטאג אן ווערט אין קינג-טעאטער
„ספערנדי“ דעמאנסטריס א דאפעלטער פראג-
ראם: 1. די ריהרנדע דראמא „דער קארנאוואל“
אין נייציי“ מיט דער בעטייליגונג פון די בעריה-
טע שווישפילער עללען ריכטער, ברוגא קאסטער
און גערג אלעקסאנדער, 2. און די הומארגאלע
קאמעדיע „פאר מינוטער פון מענענטיי מיט די
פילם-שטערנס קעניג דעמי און יונקערמאן אין
די הויפטראלען. —

ווער וויסט

וואו ס'געפינט זיך סאלאמאן באנדעל?

(ס) די יידישע קהלה אין דאלעטין (גאליציע) האט
זיך געווענדעט צו דער לאדזער קהלה-קא-
צעדאריע וועגען אויפזוכען א געוויסען סאלאמאן
באנדעל.
באנדעל איז אלס 18 יערהריגער יונגערמאן
אועקגעפארען קיין לאדז, וואו ער האט די ער-
שטע צייט געארבעט ביי דער פירמע לעוואקאוויקי
און ראזענבלאט, פיעטריקאווער 14. און דאן ביי
דער פירמע צאנקעוויטש, פאלידניאווע 5, וויס
דעם יאהר 1925 איז באנדעל ערגיץ אועקגעקומען
און ביז איצט איז פון איהם נישטא קיין שום שפור.
דער פערשוואנדענער איז איין איינציג קינד ביי
זיינע עלטערן. ווער ס'ווייס עפס וועגען באנדעלען
ווערט געבעטען מיטצוטיילען אין קאנצעלאריע פון
דער קהלה, צום סעקרעטאר נאדעל.

ביי דער אקומענדיגער הייטער צייט
פערשטאט דאס בעזייטיגען די וועגער-שפערענלעך
און לעבער-פלעקען א סך זארגען. א געוואלדיגע
אנערקענונג צווישען די פיל אנדערע מיטלען האט
זיך ערווארפען דער אריגינעלער פערפארמער פונ'ם
אפטייקער לעשויער. אורטיילענדיג לויט די רע-
זולטאטען, קען מען בעמערקען, אז דער בעשטאנד
פון די סובסטאנצען פון דעם פערפארמער איז אויס-
געפאלען אין יעדער הינזיכט גליקליך. וואס אמאל
עפטרטס הערט מען מיינונגען, אז לעשויער'ס
פערפארמער ווירקט שנעל, ווירקעם און אונזערלייך.

Dr. med.
NIEWIAŹSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סימיליס,
סריפער און הויט-קראנקע.
בעוואנדל'ט פונעבער-שווערע
נעכט אן פון 5-9 אהענד.

ווייט אן דערויף, אז פערזענלעכע נישטעס מיט דער
ברייטער היילס-טעטיגקייט, וועלכע דער פערזאנלעך
ביקור-חולים ענטוויקעלט בעקומט ער א צו קליינע
סובסידיע פונ'ם מאגיסטראט. עס איז בעשלאסען
געווארען צו ווענדען זיך צום מאגיסטראט וועגען
א גרעסערער סובסידיע.

ה' מ. גאלדבערג האלט דאן א לענגערע רע-
פערט וועגען דעם מאטעריעלען צושטאנד פונ'ם
פערזאנלעך און מאכט בעקאנט, אז דער פערזאנלעך
בעשלאסען ארויסצוגעבען אן אלבאם, וועלכער האט
דעם פראפאגאנדע-ציל אויך דעם צוועק צו שטאר-
קען די פינאנצען פונ'ם פערזאנלעך. (אנאלאגאס קאסט
10 זאטעס) און בעס די מיטגלידער דעם פערזאנלעך
צו אונטערשטיצען.

צום סוף זענען פארגעקומען צוגאבס-וואהלען
אין דער פערזאנלעכער און אין דער רעוויזיר-קא-
מיטע. עס זענען געוועהלט געווארען אין דער
פערזאנלעכער די ה"ה: ברוך היינעס, ד"ר גאלד-
בלום, גינסבערג יעקב, דינדענפלד גוסטאוו, דעו
הענען, ליפשיץ סאמועל, נאומעקס שיימאן און
ד"ר נ. טראכטענער.

אין דער רעוויזיר-קאמיטע זענען געוועהלט
געווארען די ה"ה: גאלדשטאט ארטור, קלעצקי
יעקב, העללער לודוויג, נוימאן גרשון רומאקאוויקי
משה.

לוי - אקציעס

ביי די טראנספארט-ארבייטער.
די פערזאנלעכער פון טראנספארט-ארבייטער-
פערזאנלעך, פלייט 1, לאגעניצקא 4 האט ארויס-
געשטעלט לוי-פאדערונגען אין לערשידענע סעק-
ציעס.
פאר די אפלאדענער פון די שטאטישע ראיא-
גען 50 פראג. הוספה. סאר די אפלאדענער ביי די
קארטאפעל 25 פראצענט און פאר די מעהל-אנגע-
טעלע-סעקציע, וועלכע האבען ביז יצט גע-
ארבייט פאר בלויז פראוויזיע 25 זא, וועכענליכע
גאזעס.

אמט-שעה'ן אין פ. ק. א.

פונ'ם 10 יולי אן ענדערט דער פ. ק. א. די
ביז איינציגע אמט-שעה'ן.
די קאסעס וועלען זיין אפען פאר איינטראגען
(שטעקען א. א.) פון האלב 9 אינדערפרי ביז 7
אין אדעס; אויסצאהלען וועט די קאסע פון
האלב 9 ביז 3 נאכמיטאג.
אין אויסגעדעוועהנליכע פאלען וועט די קא-
סע אויך אויסצאהלען אויסגעהרען אהן איבער-
רייס פון האלב 9 ביז 7 אינאונזעט.

געלד

אויף איינארדנען געגען-שרפה- סינגאליזאציע

די פערזאנלעכער פון לאדזער פיערלעשער
טיילט מיט, אז אויפ'ן אויפריף פון דער פערזאנלעך
טונג צו זאמלען געלד אויף צו ארגאניזירען א
געגען-שרפה-סינגאליזאציע, האבען זיך אפגעווען
פאלגענדע אינסטיטוציעס:

- קרדיט געזעלשאפט 3000 זא.
- טראמאוי-געזעלשאפט 1000 זא.
- „וואראנט“ 300 זא.
- 2 סער הויזגעזעצער-פערזאנלעך 100 זא.
- יאזעמפאטאסקי זיגמונד 100 זא.

די פערזאנלעכער דאנקט יי נדה-געבער, און
אפערירט הייטער צו די בירגער אונטערגענומען
אין ארגאניזירען די זיכערהייט פון אפהיטען דאס
לעבען און פערמעגען פון פיער און אונזער
שטאט.

בייטראגען נעהמען אן די קאנצעלאריע פון
דער פיערלעשער-געזעלשאפט, שטענדיג 54,
אין דער אינדוסטריעלער-באנק — דאס פונקטער
פון דער הויפט-קאסע, אדער — די רעדאקציעס
פון די היגע צייטונגען.

וועלכע-מאדערען

(2) אויפ'ן יידישן בית-עולם אין כאני האט
מען געפינען א פער'סמען דעם 32-יערהריגער
קאזשימירעוויטש וואדמסקי. ער האט זיך גע'סמ'ט צו-
ליב פאמיליע-סכסוכים.
אויף אנדוועק 17 האט זיך פער'סמ'ט צוליב
געוועזענע צושטערונג דער 67-יערהריגער קלעמענט
וויילער.
אויף פאלדניאווע 15 האט זיך פער'סמ'ט
מיט יאריגע די 22-יערהריגער חיה ראדאשיצקא. די
מיבה פון דעם פערזאנלעכער שריט: פערפיר-
טע ליבע.

אין דער געזעלשאפט „ביקור-חולים“ איז נעכ-
טען פארגעקומען די אלגעמיינע יעהרליכע
פערזאנלעכע.

די פערזאנלעכע עפענט פרעזעס ל. לאנדסבערג
אין לענס פאר אלס פארויזער פון דער פערזאנלעך-
לינג דעם ה' פראצינסקי. אלס פייזער די ה"ה:
קלעצקי, ווינערס ד"ר רובין און אדוואקאט
גאלדבערג.

גאנצעס ווי עס ווערט בעהערט מיט אויס-
שטעהען פון די ערשטער דער אנדעקען פון די
פערשטארבענע מיטגלידער: יוליוש אש, דוד בריש,
ה' טראלסקי, א. קעניגבערג, י. שיעראקאוויקי,
א. מ. ווארשאוויקי, דוד בוקיעט, ס. פרייליך,
יעקב יונגסטער, בנימן שפיגל, העראגיס שיק און
הערש זייבערט — טרעט ד"ר רובין צו צום בעריכט.
פונ'ם בעריכט איז צו זעהן, אז אין לויפ-
ען יאהר האט די געזעלשאפט ביקור-חולים ער-
טיילט מעדיצינישע-הילף פון 4087 פאלען ארויס-
געבען כמעט 6000 רפואות און היילס-מיטלען
אין 4000 פעלער ארויסגעגעבען נארהונגען-מיטלען:
אין אוודראוויסקא זענען געווען 431 פערזאנלעך
11,000 ערהאלטענע טעג. דער בילאנס פון דער
געזעלשאפט האט לויט'ן פראטאקאל פון דער רע-
זולטאט-קאמיטע אויסגעמאכט 156,053 זאטעס.
דער בעריכט-געבער שטרייכט אונטער דעם
שלאכטען מאטעריעלען מצב פונ'ם פערזאנלעך און

צוויי יידישע בחורים

געהען צו פוס ארום פוילן

אין אונזער רעדאקציע זענען נעכטען געווען
צוויי סימפאטישע יונגע בחורים-שילער פון צע-
בערג. דער 19-יערהריגער יוליוש העלוויל און דער
18-יערהריגער ערווארד פאגנער, וועלכע האבען
געוואלט ארויסווייזען זייער דרייסטיקייט און מיט
אין מאכען א רייזע אויף ראדערען ארום פוילען.
זיי זענען מיטגלידער פון לעמבערגער ספארט-פער-
אין „חשמונאי“. זיי זענען ארויסגעפארען, נאך באלד
הינטער לעמבערג און ווי איין ראדער צובראכען
געווארען און פון דעמאלס אן געהען די בחורים
צו פוס ארום פוילען. זיי זענען ארויסגעגאנגען
דעם 3-טען יולי און אזוי געהען זיי פון שטאט
צו שטאט ביז זיי וועלען צוריקקומען אין זייער
היימאט-שטאט לעמבערג. די יונגע ספארט-לייט
פיהלען זיך זעהר גוט.

צו דער אויפמערקזאמקייט פון

יודען, וואס וואנדערן קיין קעלן

דער הילף-פערזאנלעך צו שטיצען די דורכוואג-
רעכענע יודען אין קעלן האט זיך געווענדעט צו
אונז מיט א ביטע אויפמערקזאם צו מאכען אלע
הינגעלייט, וואס קומען אויף אונזערע-אלען און
קיין קעלן און דייטשלאנד בכלל, אז זיי קענען
ביים בעסטען ווילען נישט געשטיצט ווערען דורך
דעם דערמאנהאטען פערזאנלעך. די דייטשע פאליציי
שאפערירט בשום אופן נישט די דאזיגע עמיגרע-
ציע אהן לעגאלע דייטשע דאקומענטען און זיי
ווערען אהן ריקויזיט אפגעשטעלט צוריק צו דער
פאלישער גרעניץ, וואו ס'ווארט אויף די דאזיגע
יינגעלייט גרויסע אונגעהויערליכקייטען. די דיי-
טשע פאליציי איילט זיך נישט מיט צושטעלען די
ארעסטירטע צו די גרעניצען, נאך האלט זיי
לענגע וואכען אין תפיסות, וואו די ארעסטאנטען
שטעהען אויס גרויסע צרות, און וויפיל יונגעלייט
פון די „גליקליכע“ וואס זענען אויף דער פריי-
שלעפע זיך ארום פון איין שטאט צו דער אנדער-
ער און קענען נישט געמוגען קיין מקום מנוחה.
דער דערמאנהאטער פערזאנלעך העלפט נאך דאן די
עמיגרענטען מיט א בילעט א היימזאפארהען.
דער הילף-פערזאנלעך ווארענט דעריבער די
יידישע יונגעלייט, אז זיי וואלען נישט אזוי לייכט
אונטערגען פערלענען ווערע היימאטס-ערטער.

געהיימנישפילע שאנסען

(2) נעכטען נאכמיטאג זענען געבען דער
קירך אין כאני פארבייגעגאנגען די דריי קאלעגען
סטאניסלאוו גראיעצקי, סאמארי צעלעשטינסקי און
ס. קוליקאוויקי. פלוצלינג האבען זיך דערהערט
עטליכע שאנסען און גראיעצקי איז אומגעפאלען
אויף דער ערד, בעיגענדיג זיך מיט בלוט. ס'איז
אלארמירט געווארען די פאגאטאזיע, וועלכע האט
פאסטגעשטעלט ביי דעם פערזאנלעכער א סימפ-
וואנד אין קאר. אין א גאנצ'דיגען צושטאנד האט
מען איהם אגעפיהרט אין סאמאנסקי'ס שפיטאל.
די פאליציי האט אונטערגענומען א גענערגי-
שע אויספארשונג.

דער פע"ן-קאנגרעס אין אסלא. אינטערוויו מיטן שליח פון יודישען פע"ן-קלוב אין ווילנע יוסף אפאטאשו.

דאס פראבלעם פון שילדער און לעהרער.

נאכדעם וואס איין סדרה (אונגארן) איז אפילו נען קומען צו מיר ווי בעקלעך, אז פאר איהם האט אויסגעפאלן אנגעקומענע סאך אונג. דער דריטער ארגאן פון דער פע"ן-קאנגרעס, וועלכע דערגלייכע און פראגנאטען וועלעכע ווענען אנדערע נאמען דערגלייכע, דער אינטערנאציאנאלער יודישער קלוב פון דעם יודישען פע"ן-קלוב, איז א חוץ דער נאציאנאלער פאר ליטעראטור, וואו דער פאלקס-קלוב פארשטייט א יעדעלע פערזענלעכע פאר ליטעראטור, וואס וואו פערזענלעכע רעדן דורכאויס אינטערנאציאנאלע ראט פון די פע"ן-קלובען. עס איז אויך בעשלאסען געווארען איינצופירן דעם אינטערנאציאנאלע לעגאטימאציע פאר די פע"ן-קלובער.

— ווי ווענען געווען די בעציהונגען צווישען איהם און דער פאלישער דעלעגאציע?

— ביז נאך א סאלידארישע פארהאן איז עס א נוסע אסאך פערער פאר גענומענען פראגנאציען מיטארישען. אונז איז שוין כמעט א בעשלאסענע זאך, אז דער פאלישער פע"ן-קלוב וועט איינארדענען די לעקציעס פון יודישע שרייבער ווענען דער יודישער ליטעראטור, און די פאלישע חברים וועלעך אויך עהנליכע טעמעס רעפערירען ביז די יודישע שרייבער. אלס תהלה גרייס ווי דער פאלישער פע"ן-קלוב אויפגענומען אפאטאשו פון די ווי צו ריקערן קיין ווארשא מיט א גלעזעל טי.

דעם ציטען וואו פארהאן אפ דער בערהאטער ראטאציעס אין ווילנע צו שטודירען דאס ראדי סיגע יודישע לטען.

דער בערהאטער סאכער פון די "פאלישע העלדער", וואס האט זיך אפארשט צוריקגעקערט פון דעם פע"ן-קאנגרעס אין אסלא איז איצט געקומען קיין ווילנע.

— וואס איז דאס פראבלעם וועלכע ווענען געווען אנטווארטן און ערלויבטען פון אסלא-קאנגרעס.

— וואס פאר א נאכעם און אנטווען האט די יודישע ליטעראטור אין דער העלד? אפאר צו מיר שפאנען - דערעלדט ה' אפאר סאכס - ווענען די וועלכע שרייבער נאך נישט שלעכט בעקאנט מיט אונזערע קלאסיקער, פארט איז נוס בעקאנט פון א ריח העלד פון אפער אויך שולדעליכע און מענדעלע ווענען נוסע-בעקאנטע געלייגענטע שרייבער. פון די מאדערנע יודישע שרייבער איז פארט פאפולער שלום זיין, וואס פון נאכעם איז דאך געשפילט געווארען אויף אלע ביהנעס פון דער העלד. ער איז אפארשט געווארען אין אסלא 68 מאל נאכאנאנד, ביי אויספערקויפטע חיווער. א קלענערע ערפאלג האט געהאט דער "דבוק", וואס איז וועגט פערשטענדליך פאר'ן נאציאנאלער. מען האט אפאר שטארק געלייבט די אינטערנאציאנאלע רעזולטאטן. אונזער יודישער פע"ן-קלוב איז א גלייכערעכטיגטער מיטגליד פון דעם פע"ן-אינטערנאציאנאל; מיר האבען צו אפאר איין שטיק אויף די ענגלישער אדער פראנקרטיש. אונזער "פע"ן-קלוב" האבען ארויסגעוואפען א סענסאציע; ווי ווענען פערשטעל געווארען דורכ'ן סעקרעטאריאט פון קאנ-

די רעזולטאט צווישען דער שולד-יונגע און דער לעצטער צייט, וואס פארט בייט סוף פון שולד-יונגע. נען געווארען אנאפסט ערשיינונג, וואס דאמט צו ווערען עפידעמיש, אויב עס וועלען נישט אים-געזאט ווערען הייב די עקס-סבא. און עס וועלען נישט אנגענומען ווערען, אלע מיטלען כדי צו איינפארשטען די דאזיגע ערשיינונג מיט'ן גרויס. ביי דעם איינציגן מאמענט איז, אייגענטליך, אויף אלץ דא א חיווי: יעדער פאלג איין אנטיקע-ניש ווערט אויסגעטייטשט און שיער נישט גערעכט. פערטיגט מיט דער נאך-מלחמה-צייט, ווען דאס לע-בען איז נישט נאכאנאנד, און די בעסטיאליש-קייט האט א שלימה אויף גרויס און קליין, און - אזוי ווי עס קריסטעלט זיך, אזוי וועלען ווי... פערשטעט זיך, איז עס א פערזענלעכע, א חיווי, און אפאר א טרייסט.

קיין לעזונג פון דעם ניי-ענטשטאנדענע פרא-בלעם איז עס נישט.

און דאס פראבלעם איז א הארבע, א ממשות-דיג.

די פראגע פון דערציהונג פון נייעס מענטש ביי די נייע לעבענס-בעדינגונגען -

דאס אויסגעוואקסען די גרעניצען און פער-העלטענישען צווישען נייעס לעהרער און נייעס חלמיר, וואס די פראקטיק ווייזט אונז אויס, אז די גרעניצען און די פערהעלטענישען האבען זיך באשטימט געווישט, און אנטשטאט א פיהרענדע און געמיהרעטע פאקטאָר ווענען ענטשטאנדן צוויי גע-גענוגענע קעמפערע פאקטאָרען.

עס איז אויסגעוואקסען א נייע גרויסע-מיס-פערשטענדעניש, וואס מיר ווי צום שנעלסטען אויפ-געקלערט ווערען:

ווי-אזוי קאן עס געשעהן, אז פאר "נישט-געניגענדע" אפשאצונגען וואלען זיך מינדערייכרי-גע קינדער פערטיידיגען מיט ברוינינגס, וואלען מאכען אפסטרוקציעס, פאסטען די ערציהער - לערנען ווי דוך-אויף?

אדער - נאך פשוטער בענעהן וועלסטמאד? ווי איז עס מעגליך, און וואס האט געבראכט דערצו?

כדי צו געבען דערויף א קלארערע צענטער, דארף מען נישט וויין ספעציעל ווייטזעטיג, און א יודע הכל אין די ענינים פון אלגעמיינער פערזענליכ-אויף דער בפהאנדעלער דערשיינונג טרעפן מיר זיך דאס רוב אן אין פולדען, און אין דער הינזיכט ווענען אונז גוט בעקאנט די פערהעלטענישען: די דערציהונג פונ'ם קינד איז אונזער שולד איז ווייט נישט קיין הומאניטארישע, ווייט נישט קיין פיי-פיהלענדע, קיין נשמה'דיגע, נאך א דורכאויס חומר'דיגע, אנ'ענג-הערציגע.

ביד חזקה - דאס איז דער קאזונג, מיט וועל-כען דער דערציהער פיהרט אריין דאס קינד אין לעבען, און דאס קינד האלט אן צו בעטראכטען ארום זיך פון דעם שטאנדפונקט פון דער שטארקער מיסט, וועלכע לערנט איהם צו האלטען די פערזע-און אויך די בייס.

פאר דער געוואנדער נשמה, וואס דארף צו זיין אין געוואנדען גוף - פאר דעם ווערט נישט געוואנדען.

עס ווערט נישט געוואנדען דערפאר, ווייל דער בעל דאגה, דער לעהרער איז אין רוב מנין ובנין אליין הינטערשטעליג, און אריינס אין מיל סאלען אין בעמיהרעטען לאנד לויט די פרינציפען פון אלט-צארישען לעהרער-קריסטין פערזענליכע.

דער לעהרער איז נישט געוואקסען מיט דער צייט און מיט די נייע בעדינגונגען. ער איז ביז צום געוואנדערען נישט עלאסטיש, און - אז דער שילדער ווערט דערשטיקט, און זיינע אייגענעלעסע יונגע, וואקסענע געפיהלען אין דער טעמפער-אט-מאספערע, זוכט ער אן אויסגאנג און וועלסטמאד און מאד.

מאדנע פרנסות פון וועלכע יודישע ארימע לייט מאכען א לעבען אין ריגע.

וועלס איהר, מיין ראטע, ווי איהר האט זיך אויפגעגעבן נאך אסאךס און אומנישט. אויך מיין דאך חלילה נישט אויפער שלעכטס. אויך האב נאך געזאגט, אז ווען אייער מאן וואו זיך דערווייטען ווענען דעם, האט איהר זענס היינט געווען... דעם מען וואו זיך דערווייטען ווענען דעם אין דעם פערמאן, האט איהר וויס פערזענליכע, וועט זיך דאך אפסאן מעשים...

איצט איז שוין דער צאך פון דער פרוי אדעק. ווי וועט, אז זי קאן דא מיט כעס גארנישט מאכען, ווי וויינס מוס ביטערע פרעהרען. דער יוד-נערמאן, וואס איז מיט איהר געוואונגען, לויפט צו אפער וי אליין וואגט איהם, ער וואו אדעקעגעהן און ווארמען הארטען, וואו ער איז פריהער נע-געשטאנען. פאלד קומט זי צוריק צו און נאכדעם, ווי זי וויינט זיך אויס, געהט זי זיך צום ביטערע פרויען ווענען פראקטישער פון מענער, און ווי דער פיהלען גלייך, וואס ס'איז נויט.

— נג, רערס וי - וואגט שוין ניער, וויפיל? - האט וואלען מיר דא רעדען א סך - וואגט דער "שרויפעניגער" מיט גרויס העלפליכ-קייט - צוליב דעם, וואס איז שוין איד וועהר, ווייל איהר זענס דאך א בעוואוסטע פילאנטראפיע, וועל איך ביי איד קיין סך נישט געהמען; אין נאכדעם צוויי הונדערט ראלאר.

נאך א לענגערער רינגער ווערט דאס "גער-שעפט" אפגעשלאסען: דער "שרויפעניגער" גייט אדעק רייכער מיט ווארמען דאלאר און די דאמט געהט אדעק צוריק צו איהר קאמאליע און וי פרייט זיך, וואס א דאך די האנדערט ראלאר וועט זי אויסמירען א סקאנדאל.

דער ריטער ברודער און שוהף פון דער קאמפאניע, לעא, האט נאך אנדער-אדער אפרייט ווי אריינס בעשטעהן אין דעם. וואס ער האט געשלאסען אנאפמאך מיט א נאנצער חברה טעקס-שאפערס און ער שטעהט אפ דעם נאנצען פרייה-ליינס-אדעקער ביי די פעקסיס, און ווען אן איינער א טעקס וועט זיך אריין אפארעל, וואס ער רעדט קעגן גלייך אין זי, אז זי שפילען א ליגע-ליבע, וועט ער זיך אויך צו צו דעם שאפער, פארהט מיט דער טעקס מיט, און דורך א ספעציעלער טרייפער, וואס ער געהט מיט זיך מיט, און וועלכע ער ציהט דורך פ ווערען איינציג פון דער טעקס, ווערט ער זיך אין אלץ, וואס דאס פארעל רערס צווישען זיך און פון די רייז ווערט און נאך מעהר פון דעם שוויינען ווערען און פון אלץ, וואס זי טוען דארטען, פערשטעהט ער, ווי עס האלט ביי זי, וואס פאר א מענשען ווי ווענען אן אלץ, וואס ער האט נויט צו וויסען, און ווען ער וויינט שוין אלץ, וואס ער האט נויט, הייסט ער דעם שאפער אפשטעלען די טעקס, ער פארהאן שוין א פעסט-באזירטער פראקטיק ארויס.

און ער וויל שוין צוריקגעהן צו זיין דאמע. אפער דער "שרויפעניגער" האלט איהם אפ מיט א פריינדליכען שטייכלע און וואגט זעהר העפליך: מיין דאגה איז עס אפילו נישט. אפער דאס איז די דאגה פון אייער פרוי, ווי מיין איהר אז ווי וועט זיך דערווייטען ווענען דעם, וועט זיך נעבען א קוש אין שטערען?

— נג, איז וואס איז די אינטערעסע שורה? הויבט זיך יענער אן צו ווערען.

— די אינטערעסע שורה איז, אז אויב איהר ווילט, אייער פרוי וואו זיך נישט דערווייטען וואו און מיט וועמען איהר וועט געווען היינט אין אונזער דארפט איהר געבען פאר ארימע לייט הונדערט ראלאר, און דער אריינס ביי איד טאק.

יענער פאסט זיך אן פאר'ן קאפ. מען נעמט זיך רינגען, און דער סוף איז, אז דער חברת-מאן בעקומט פונציג ראלאר אן וואגט צו צו מאכען א שווייג. א העלפט פון נעלס גיט ער אדעק דעם קלענער.

אין א ווילע ארום געהט פון דעם רעכטאראן ארויס אנאנדער פאר'ל, איצט איז די פרוי א דאמע פון א יאהר פונציג יאר, דער מאן איז א יונגעל פון א יאהר צוואנציג. דער "שרויפעניגער" געהט ווי נאך עטליכע טויט, נאכדעם געהט ער אראפ פאר דער דאמע דעם האט, ענטשולד-דיגט זיך פאר איהר און וואגט איהר זעהר העפ-ליך, אז ער האט מיט איהר נויט צו רעדען זעהר א וויכטיגע זאך, ווי וואו אויף א פאר מינד-טען מיט איהם אדעקעגעהן אן א ווייט, ער דאמט קוקט איהם אן מיט פערזאנלעכע און פערזאכטונג צונויף. אפער ווי געהט מיט איהם אן א ווייט, ווייל א פרוי איז דאך וועהר נייערין און איהר מאסערט דער געדאנק ווענען דעם, וואס א פערמער מאן דארף איהר האבען אזוי רייני-גענער.

ווען זי שטעהט שוין אויפ'ן ווינקעל, וואגט ער צו איהר זעהר העפליך:

— מיין געהערטע דאמע, איך וועה, אז איהר ווייט וועהר א שטענע-אן א סעמפערעמענטפולע פרוי, און עס איז קיין וואונדער נישט, וואס איהר האט זיך אויסגעקליבען יענעם רייזעגערען יונגעל, סאך מיט וועמען צו פערברענגען די צייט. אייער אלטער מאן איז פאר איד נישט קיין פאר, און איך פיהל מיט איד מיט מיין נאנצען הארצען.

— וואס האט איהר איד צו מיטען אין מינע געשעפטען? איהר אינטערעסעמער איז - נער! - שרייט די פרוי אין גרויס אייפערענגע און פערמערט זיך צו געבען דעם, אונגעפערשטעמטע יונג א פראקט, אז די אויגען וואלען איהם ארויס-קריכען.

געהט אראפ, עפענט דאס טירעל און רופט ארויס דעם מאן פון איינציג און - קריגס די פאר דאלאר.

פערשטעהט זיך, אז די העלפט פון דער ריי-נער, "פרנסה" בעקומט דער שאפער ווען דער בעניגען הויבט זיך שוין אן צו גרויען, און די נאמען הייבען אן ליכטיג צו ווערען. פערענדיגט זיך דער "אריינס-טאג" פון די "שרוד-פעניגער", וואו זי געהט אלע דריי פון די פער-שירענסטע ווינקעלעך צו דעם ארט, וואו ווי האבען אפגעכאט זיך צו טרעפן.

אנדערע מאל, שוין אויפ'ן וועג צו דעם סרעק-פונקט, מאכט זיך אויך א קליין געשעפטעל איינעם פון די פרייער. ער וועט צום ביישפיל, ווי א יונגער וונגעל בענליש א פרייליך און צאט איהר אריין אין דעם טויער פון איהר הויז, דער "שרויפעניגער" ווארט אפ ביז דער פערליכטער בחור'ל וועט זיך געווענען מיט זיין דאמע און נאך דעם, ווי זי שוין אריין איינציגט און ער געהט מיט פרייליכע, שטאלצע און צופרידענע טויט אד-בערן נאם, געהט ארויס צו איהם דער "שרויפעני-גער" פון וויין בעהעלטעניש און פערשטעלט איהם וויין ווען.

דער בחור'ל ווערט א דערציטערטער, און דער חברת-מאן געהט הארט צו צו איהם, שטעלט זיך אדעק פאר זיין נאך און וואגט מיט א שטרענגער שטייט:

— דו צוועק איינער ווי וואגסטו דאס ארום-געווען מיט מיין שוועסטער?

דער צושראקענער "וועק" געהט שטאלצע און זיך פערענטפערען, אז ער איז נישט שולדיג אין קיין זאך, אז ער איז צופעליג בעקאנט געווארען מיט דעם פירער, אז ער איז וועהר גליקליך זיך צו בעקענען מיט איהר ברודער און אז ער מיינט, חלילה, נישט קיין שלעכטס. אפער איהר ער בעווייזט זיך נאך צו דערמאנען, כאפט ער שוין א ווען איבערצן פנים, אז דאס בלוט דערלאנגט איהם א שפריץ פון נאך. ער האלט זיך אן פעטען ביי א גול, ער וואו איהם נישט שלאגען און וואו איהם לאזען געהן, און וואגט איהם צו, אז מעהר וועט ער נישט ארומגעהן מיט וויין שוועסטער, און דער ברודער וואגט:

— גערעק, אז איך וועל דיר נאך אפאל וועהן מיט מיין שוועסטער, מאך איך דיר מיט א קאפ קירצער! און דערווייט גיט מיר אויסלייז געלד. ווער ווייט, וואס דו האסט שוין דארטען געטון פאר א שווייגערען!

דער בחור'ל פערטשט ווי... ער הערט אז ס'וועט אויסגעהן צו געלד, און ער געהט אויס לערנען די קעשעטעס ביי זיך. קיין גרויסע אונזערע ווענען דארטען געוועהנליך נישטא. אפער דעם, שוויי-געניגער" פראקטור מיט קיין זאך נישט, אלץ איז נוס, ווי געווענען. ער געהט צו דאס קליינעלע, לאזט דעם צופולטענען יונגעל אפ און אלץ געהט ער זיך הייטער וויין ווען, זיך טרעפן מיט זיינע פרייער.

נעמען דעם "שרויפעניגער" מיט גרויס העלפליכ-קייט - צוליב דעם, וואס איז שוין איד וועהר, ווייל איהר זענס דאך א בעוואוסטע פילאנטראפיע, וועל איך ביי איד קיין סך נישט געהמען; אין נאכדעם צוויי הונדערט ראלאר.

נאך א לענגערער רינגער ווערט דאס "גער-שעפט" אפגעשלאסען: דער "שרויפעניגער" גייט אדעק רייכער מיט ווארמען דאלאר און די דאמט געהט אדעק צוריק צו איהר קאמאליע און וי פרייט זיך, וואס א דאך די האנדערט ראלאר וועט זי אויסמירען א סקאנדאל.

דער ריטער ברודער און שוהף פון דער קאמפאניע, לעא, האט נאך אנדער-אדער אפרייט ווי אריינס בעשטעהן אין דעם. וואס ער האט געשלאסען אנאפמאך מיט א נאנצער חברה טעקס-שאפערס און ער שטעהט אפ דעם נאנצען פרייה-ליינס-אדעקער ביי די פעקסיס, און ווען אן איינער א טעקס וועט זיך אריין אפארעל, וואס ער רעדט קעגן גלייך אין זי, אז זי שפילען א ליגע-ליבע, וועט ער זיך אויך צו צו דעם שאפער, פארהט מיט דער טעקס מיט, און דורך א ספעציעלער טרייפער, וואס ער געהט מיט זיך מיט, און וועלכע ער ציהט דורך פ ווערען איינציג פון דער טעקס, ווערט ער זיך אין אלץ, וואס דאס פארעל רערס צווישען זיך און פון די רייז ווערט און נאך מעהר פון דעם שוויינען ווערען און פון אלץ, וואס זי טוען דארטען, פערשטעהט ער, ווי עס האלט ביי זי, וואס פאר א מענשען ווי ווענען אן אלץ, וואס ער האט נויט צו וויסען, און ווען ער וויינט שוין אלץ, וואס ער האט נויט, הייסט ער דעם שאפער אפשטעלען די טעקס, ער פארהאן שוין א פעסט-באזירטער פראקטיק ארויס.

נעמען דעם "שרויפעניגער" מיט גרויס העלפליכ-קייט - צוליב דעם, וואס איז שוין איד וועהר, ווייל איהר זענס דאך א בעוואוסטע פילאנטראפיע, וועל איך ביי איד קיין סך נישט געהמען; אין נאכדעם צוויי הונדערט ראלאר.

נאך א לענגערער רינגער ווערט דאס "גער-שעפט" אפגעשלאסען: דער "שרויפעניגער" גייט אדעק רייכער מיט ווארמען דאלאר און די דאמט געהט אדעק צוריק צו איהר קאמאליע און וי פרייט זיך, וואס א דאך די האנדערט ראלאר וועט זי אויסמירען א סקאנדאל.

דער ריטער ברודער און שוהף פון דער קאמפאניע, לעא, האט נאך אנדער-אדער אפרייט ווי אריינס בעשטעהן אין דעם. וואס ער האט געשלאסען אנאפמאך מיט א נאנצער חברה טעקס-שאפערס און ער שטעהט אפ דעם נאנצען פרייה-ליינס-אדעקער ביי די פעקסיס, און ווען אן איינער א טעקס וועט זיך אריין אפארעל, וואס ער רעדט קעגן גלייך אין זי, אז זי שפילען א ליגע-ליבע, וועט ער זיך אויך צו צו דעם שאפער, פארהט מיט דער טעקס מיט, און דורך א ספעציעלער טרייפער, וואס ער געהט מיט זיך מיט, און וועלכע ער ציהט דורך פ ווערען איינציג פון דער טעקס, ווערט ער זיך אין אלץ, וואס דאס פארעל רערס צווישען זיך און פון די רייז ווערט און נאך מעהר פון דעם שוויינען ווערען און פון אלץ, וואס זי טוען דארטען, פערשטעהט ער, ווי עס האלט ביי זי, וואס פאר א מענשען ווי ווענען אן אלץ, וואס ער האט נויט צו וויסען, און ווען ער וויינט שוין אלץ, וואס ער האט נויט, הייסט ער דעם שאפער אפשטעלען די טעקס, ער פארהאן שוין א פעסט-באזירטער פראקטיק ארויס.

נעמען דעם "שרויפעניגער" מיט גרויס העלפליכ-קייט - צוליב דעם, וואס איז שוין איד וועהר, ווייל איהר זענס דאך א בעוואוסטע פילאנטראפיע, וועל איך ביי איד קיין סך נישט געהמען; אין נאכדעם צוויי הונדערט ראלאר.

נאך א לענגערער רינגער ווערט דאס "גער-שעפט" אפגעשלאסען: דער "שרויפעניגער" גייט אדעק רייכער מיט ווארמען דאלאר און די דאמט געהט אדעק צוריק צו איהר קאמאליע און וי פרייט זיך, וואס א דאך די האנדערט ראלאר וועט זי אויסמירען א סקאנדאל.

דער ריטער ברודער און שוהף פון דער קאמפאניע, לעא, האט נאך אנדער-אדער אפרייט ווי אריינס בעשטעהן אין דעם. וואס ער האט געשלאסען אנאפמאך מיט א נאנצער חברה טעקס-שאפערס און ער שטעהט אפ דעם נאנצען פרייה-ליינס-אדעקער ביי די פעקסיס, און ווען אן איינער א טעקס וועט זיך אריין אפארעל, וואס ער רעדט קעגן גלייך אין זי, אז זי שפילען א ליגע-ליבע, וועט ער זיך אויך צו צו דעם שאפער, פארהט מיט דער טעקס מיט, און דורך א ספעציעלער טרייפער, וואס ער געהט מיט זיך מיט, און וועלכע ער ציהט דורך פ ווערען איינציג פון דער טעקס, ווערט ער זיך אין אלץ, וואס דאס פארעל רערס צווישען זיך און פון די רייז ווערט און נאך מעהר פון דעם שוויינען ווערען און פון אלץ, וואס זי טוען דארטען, פערשטעהט ער, ווי עס האלט ביי זי, וואס פאר א מענשען ווי ווענען אן אלץ, וואס ער האט נויט צו וויסען, און ווען ער וויינט שוין אלץ, וואס ער האט נויט, הייסט ער דעם שאפער אפשטעלען די טעקס, ער פארהאן שוין א פעסט-באזירטער פראקטיק ארויס.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויגען, נאז, האלז, און לונגען-קראנקע.
קאנסולטאציעס 9 טעלעפאן 27-81.
פארשטאנדען אין 12-2 און 11-10 אין 11-10 און 11-10 אין 11-10.

Dr. med. STUPEL
12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר אויגען, נאז, האלז, און לונגען-קראנקע.
קאנסולטאציעס 9 טעלעפאן 27-81.
פארשטאנדען אין 12-2 און 11-10 אין 11-10 און 11-10 אין 11-10.

Dr. med. ST. HEINRICH
WISNIOVA GORA
WILLA KACZOROWSKIEGO
ספעציאליסט פאר קינדער-און אינערע קראנקהייטען.

Dr. med. ST. HEINRICH
WISNIOVA GORA
WILLA KACZOROWSKIEGO
ספעציאליסט פאר קינדער-און אינערע קראנקהייטען.

יולי

2

זון-אויסגאנג 3.20
זון-אויסגאנג 7.59

מאנאט

ד

חמ"ח תרפ"ח

ווער איז שולדיג אין שטרייך פון דער קראנקען-קאסע. אויפסלערונג פון די פארמאצעוטישע.

מיר נישט דערמאנען, עס איז נישטא קיין שום
פאך און דער וועלט, וואס וואל אונז צווינגט צו
צוגעבן עטליכע רפואות נישט קיין קאנסולירטע
און איבערגעפירטע פנים נאך, און די רפואות
זענען בעסערס פאר אונזערע אייגענע פידען,
קינדער ברידער און שוועסטער.

מיר ערקלערען קאנסעקווענציעס און די קראנקען
מיט איהר פערזענלעכע וואל אונז צווינגט צו
צוגעבן. מיר האבען נישט אפגעגעבן איינערע
פאר יארהען א פאך, מיר האבען נישט גענומען
קיין איבערגעפירטע, בריי צו פראפאגירען און פאר
שען אונזער ארבעט און אונזער געזונט. מיר
וועלן נישט געבן אונזערע מעדיצין פאר קינדער.
מיר האבען נישט געוואלט אונזער ארבעט,
וואל די פערזענלעכע קען חס ושלום אנדערע
די שטעלעס פון עטליכע אונזערע חברים, וואל עס
פעהלען סיידישע פארמאצעוטישע, איבערגעפירטע
דער ווערדערעקסאר דער שוועסטער און אונזער
ווען, און די רפואות, וואס וועלען אין פאלאנגע צייט
בערייט מערען, וועלען בענוצט מערען, נאך און
וועלען סאג און וואס עס וועט בלייבען וועט מען
אויסגעבן.

אנשטאט צו ליטוויזירען הויפט די אונזערע
האט די קראנקען צוגעגעבן גענוען אונזער
רעסעס. ווי האט עס אונז פארן די שטעלעס העכער
100 פארמאצעוטישע פון 3 אפטיקען, וועלכע האט
בען ווי עס אונז אויף צו ארבעטען און דערנאך
האבען מיר פון דער ארבעט אראפגענומען דעם
פערזענלעכע פון די איבערגעפירטע 3 אפטיקען.

איצט וואל די געוועזענע ארבעטס
וועמענס צו עס איז די געוועזענע און צו האט
רעכט די קראנקע צו פיהרען ווייטער די קאנסעקווענציעס
ניע, צוליב איהר נישט באפרידעטע אפטיקען,
וואל איהר פאסט נישט צוריקצוגעבן אונזערע
פערסע פערזענלעכע, אדער צו ארבעטען מיר צו
סרעטען צו ארבעטען צו, אדער פון צעהנדלער
סווענער אונזערע ברידער און שוועסטער און
נייגען אונזער געזונט.

אין די אפטיקע א בונדען פאפיר מיט 10 רעצעפער
שען, 5 פאך דערמאנענע סענשען און 5 פארמאצעוטישע
פאר קינדער נוסעריס: נוסער 1, נוסער 2, א.א.
און 5 פאך דערמאנענע און 5 נוסער, פאר
קינדער. דער קראנקע נעמט צו צו איינעם פון
פערזענלעכע און וואס איהר און:

— וויס וואל עס און נעמט 10 גרויסע פאך
לענען, מיטש צונאך און ווי לויט די נוסער צו
30-50 רעצעפערעס מיט אפאל און נישט ווי צו
די מיטען פון די פארמאצעוטישע.
דאס הייסט, צו מילדער, וועלכע פאקען וואס, צו
ראטע מענשען וועלכע האבען קיין אנהאנג נישט
אונזערע שרייבען, ווענען א רעצעפער איבערגעפירטע
און דאך אפגענומען, ווי וועלען פונדערגענומען פון
די פאלאנגע אין פלעשלעך און אפטיקען די נוסער,
צו די רעסעריס האט מען ארויסגעגעבן
א צווייטע צירקולאר, און אנשטאט צו שרייבען
פאר א מענשען א רעצעפער לויט ווי אונזערע
לויט ווינע יארהען, לויט ווינע איבערגעפירטע פויערע
און נישט צו בערעכענען, וואל דער רעסעריס
שרייבען נאך איינע פון די 5 צוואנציגשטעלע
רעצעפערעס און אנשטאט דעם רעצעפער, אן שרייבען
א נוסער 1, 2, א.א. וואל דאס וועלכע מיט קינד
וועלכע די רעסעריס גענוען געוועזענע, אונזערע
וועלכע ווי אונז צירקולאר צוריסען אויף שטיקלעך.
אדער ווי געוואלט, די רעסעריס האבען דאס און
גענומען, אדער מיר פארמאצעוטישע צוועהנער,
האט פאר א פאלאנגע עס איז געווארען אין די
רעסע 2-3 טעג, וואס מען האט דאס געמאכט,
ווי וואל די מעדיצין פלעגט ארויסגעגעבן מערען
און קיין שום קאנסולירטע — האבען מיר גלייך ער
קלערט דער קראנקע, און ווי ווייטער ארבעטען
וועלען מיר נישט! מיר ערקלערען: עס איז א שרפה
און מיר ווענען פערזענלעכע, מיר ווענען גרויס צו
ארבעטען טאראנדאכט נישט אויף 2, נאך אויף
4 וואס אונז מיר וועלען צושטעלען די פערזענלעכע
רפואות איבערגעפירטע (נאטירליך דאך די קראנקע,
פאר די איבערגעפירטע איבערגעפירטע, נאך
און פאלאנגע איינפיהרען און די אפטיקען וועלען

אין צוואנציגהאנט מיט דעם שטרייך פון פאך
מאנעטען אונזער לאדער קראנקע קאסע, האט
בען מיר פון די פערמאצעוטישע פארמאצעוטישע
בעקומען פאלגענדע ערקלערונג:

מיר פארמאצעוטישע ווענען פון ערשטען מאך
מענס אן, וויס די קראנקע קאסעס ווענען אין פאך
לען אונזערע נעווארען, געשטאנען אויף א פאך
ווייטער פלאטפארם פון נישט נאך לאדער מיט
ארבייט מיט די קראנקעס, נאך מיטהעלען ווי
און פויען די ראיאנע אינסטיטוציעס, און וועלכער
עס ווענען פערמאצעוטישע הונדערטער סווענער
סער ארבייטער און אונגעשטעלטע.
איצט די קראנקע האט ווי לעצטענס אין
לאדן ערמאנען א געוויסע אכטונג צו ווי, האט
בען דעם געשטען פערזענלעכע אין דעם די אפטיקע
קען, וועלכע בערייטען סענלד העכער 10 סווענער
פערזענלעכע.

מיר פערזענלעכע מיט דער נאנצער פערזענלעכע
ווארמליכקייט, און בעסער, אונטערלעך און רעזע
לער מאכען א רעצעפער ווי מיר פלענען לעצטענס
מאכען אין קראנקע און אין קיין שום אפטיקע
אין פויען נישט מעגליך, און דא קומען מיר צום
איצטענס מאכענס, עס איז אויסגעבראכען א עפער
רעזע פון דער נאנצער סווענער פערזענלעכע,
ווענען קראנק און דארפן שטעלע הילף, קיין נישט
פארמאצעוטישע צוואנציגהאנט ווענען נישטא (פאלל
ווענען אין גאנצן פויען נישטא קיין ארבייטלעכע
פארמאצעוטישע, צוליב א נאנצער רייה סיפוח), די
אפטיקע, די איצטענס קענען שוין נישט אריינגעה
מען א נישט צוהאל ארבייטער, די לאקאלע ווענען
נישט צוגעפאסט, אדער עס איז פאסט אפערעמע
און מען מוז געבן הילף אין א פערזענלעכע
כאס, און האט געדארפט טון די קראנקע קאסע,
אלס א אינסטיטוציע א געוועזענע פלעכע, אלס א
אינסטיטוציע, האט דאך צוויי הונדערט סווענער
פערזענלעכע מיט מעדיצין הילף? ווענען
א בערעכענען פון די פארשטענדע פון די פערזענלעכע
נען און צוואנציג מיט ווי ווי, וואל די ארבייט
צו אונזערע, בשעת דער עפערעמע, דאס האט
מען נישט געטון, נאך מען שיקט פלוצלונג אריין

דער מעמד פון ארבייטסלאזיקייט.

לויט דעם בערייטע פון דעם מלכה'שען אר-
בייט-פערמאצעוטישע, האבען אין לאדן בעקומען
אינסטיטוציע אין דער פערזענלעכער וואך 9,801
ארבייטסלאזיק, און 1,035 אינסטיטוציעס.
עס האבען פערזענלעכע ווייטער ארבייט אין דער
פערזענלעכער וואך 121 פערזענלעכע, בעקומען ארבייט
האבען 294 און ארבייטע שיקט געווארען אויף אר-
בייט ווענען 143 פערזענלעכע.

אורלויבען אין מאגיסטראט.

ווען דעם 7. יולי הויבט אן וויין אויסרוה-אור-
לויב דער ווייטער-פערזענלעכע סטאטיסטיקע רעפארט.
דעם 4. יולי געהט אורלויב צווייטע פון
געוועזענע פלעכע-שוין, ה' פערזענלעכע, עס וועט איהם
פערזענלעכע דער צווייטע פון געוועזענע פלעכע-אפטיקע.
לויט דער מאגיסטראט.

ערעפערונג פון זומער-האלב-קאלאניעס.

ווען מארגען, דעם 2. יולי 1 א ווייטער ביי-
טאג קומט פאר אין פאך פון 3. מאי (זאגאני-
קאנא) א פערזענלעכע ערעפערונג פון די זומער-האלב-
קאלאניעס, וועלכע עס אונזערע די אפטייטלונג
פון ערשטעליכער שוין פאר די ארייטע קינדער פון
די פאלקס-שולען.

סטיפענדיום פאר לאדער סטודענטען.

ווען אויף דער לעצטער ווייטע פון מאגיסט-
ראט איז בעשטעטיגט געווארען דער סטאטוס פון
די סטיפענדיום אויפ'ן נאמען פון באפעלעכע ווי-
מאגיסטראט.

נדי צו בעהרען די פערזענלעכע פון באפעל-
עכע ווימאגיסטראט אויפ'ן געוועזענע פלעכע פון
ווימאגיסטראט געבט, בעשטימט דער לאדער
מאגיסטראט 6 סטיפענדיום אין וויין נאמען פאר
ארייטע סטודענטען.
די סטיפענדיום קענען בעקומען אונגעמיטעל-
טע סטודענטען פון ווארשאווער הויכשולען, וועל-
כע צווייטע ענטשפערעכענער פערזענלעכע פון
פלייט צום לערנען. פארצווייטע האבען דערביי לאד-
ער ארייטענטען פון די היינע מיטעל-שולען.
דער סטיפענדיום קען בעקומען 1200 זל.
יעהרליך.

עס ווענען נאכדעם אויף בעשטעטיגט געווא-
רען די סטיפענדיום אויפ'ן נאמען פון פערזענלעכע
גאנצערע נאטאלישע, און סטיפענדיום צום א-
דעקען פון דער קאנסטיטוציע פון 17-טען מערץ
1921 יארה.

גרינדונג-פערזאנלעכע פון נאטאלישע-עקסעקציע ביי- קליינענערלעך-פערזאנלעכע.

נעכטען איז אונזער פארויץ פון די עהרליך
פארעקומען די גרינדונג-פערזאנלעכע פון דער נא-
טאלישע-עקסעקציע ביי קליינענערלעך - פערזאנלעכע,
פערזאנלעכע 6.
די עהרליך האט אונגעווען אויף דער נאט-
ענדיקט פאר די קליינענערלעך ווי צו אונזער
נאטאלישע און אויף דעם, און די אונזערליכע קאנקור-
רענץ ברענגט צום אונזערנאנט פון קליינענער-
לעכע.
עס האבען ווי נאך ארויסגעוואקסע עטליכע דער-
נער און סאנא איינשטייטע בעשלאסען געווארען
אונזערליכע ווי אין קליינענערלעך-פערזאנלעכע, פיער-
רעקטער 6.
נאכדעם איז געוועהלט געווארען א פערזאנלע-
כע און פאלגענדע בעשלאסען: פערזענלעכע - ה'
מאיר יאסעוויטש, ווערענעסען - ה' הענריך
עהרליך און משה נאכטאלי, מיטגלידער: מינץ,
סרטיק, קראקאס, קאנאנאשע - וועלכע, ווא-
רע און רייט.
די נישט פערזאנלעכע האט בעשלאסען צו איי-
נערענערען עס וואלען צוגעלאזט ווערען ווארענער
פון דער סעקציע ביי אונזערע דעם הכנסה-
שטייטער.

חגיגת הפית פון יודישען בעקער-מייסטער-צער. האנפערענצע ווענען פערזאנלעכע די בעהער-מייסטער-פערזאנלעכע.

פערזאנלעכע נישט געקומען. דאך ווענען די פער-
זאנלעכע-מייסטער פון פאמאראק 15 נעק מען
אלס געסט צו דער פערזענלעכע פון חגיגת הפית פון
נישט לאקאל.

די פערזענלעכע עפענט דער פערזענלעכע פון צאך
ה' וואלען ווענען דער קאנסולירטע ה' יאסער
לעוויט מיט וויין נאך ווענען הללויה און דער אר-
קעסטער שפילט עטליכע מארשען.
דאן דערמאנען די מענעלע קאנסולירטע אין
עטליכע ווערענער ווערענער די פערזענלעכע מיט-
גלידער פון בעקער-מייסטער-פערזאנלעכע און דער חו-
יאסעלעוויטש מאכט ווי אונז מלא רחמים. סווערע
אויך געמאכט אונז מלא רחמים דעם פערזענלעכע
בענעם ווערענער ה' ר. נאכטאלי.
דאך פאנצט צום אריינגאנג אין דעם נייעם

פערזאנלעכע נישט געקומען. דאך ווענען די פער-
זאנלעכע-מייסטער פון פאמאראק 15 נעק מען
אלס געסט צו דער פערזענלעכע פון חגיגת הפית פון
נישט לאקאל.
די פערזענלעכע עפענט דער פערזענלעכע פון צאך
ה' וואלען ווענען דער קאנסולירטע ה' יאסער
לעוויט מיט וויין נאך ווענען הללויה און דער אר-
קעסטער שפילט עטליכע מארשען.
דאן דערמאנען די מענעלע קאנסולירטע אין
עטליכע ווערענער ווערענער די פערזענלעכע מיט-
גלידער פון בעקער-מייסטער-פערזאנלעכע און דער חו-
יאסעלעוויטש מאכט ווי אונז מלא רחמים. סווערע
אויך געמאכט אונז מלא רחמים דעם פערזענלעכע
בענעם ווערענער ה' ר. נאכטאלי.
דאך פאנצט צום אריינגאנג אין דעם נייעם

וואס ס'וועט אלץ טון דער קאמיטעט צו פונדירער ביי-די שטאט.

דער קאמיטעט קען געהען ספעציעלע אפ-
פאלען פון פאסט, וועלכע מען טראגט אריין ווע-
נען פונדירטאט, פאר אויספארשען א ביי-אונזער-
נעכטען א.א. וואל.
דער קאמיטעט האט די אויספארשען אונזער-
נעכטען און אונזערע פונדירטאטען ביי-אונזער-
פאלען צו ווען היינער, אונזערע פונדירטאטען און העל-
פער די ביי-אונזערע פונדירטאטען, ביי - אינסטיטוציעס,
אויך פונדירטאטען פערזענלעכע און ווערען פונדירטאטען
פונדירטאטען, אכטונג געבן און קאנסולירטען די ביי-
מאגיסטראטען, פערזענלעכע רעכטענען, וועלכע
פערזענלעכע די שווארצע-האבענע היינער, וועלכע
מען קען נישט אויספערטענען צוליב קרעדיט-מא-
נעל א.א. וואל.

אויף דער לעצטער פאר די פערזענלעכע
פונדירטאטען איז בעשטעטיגט געווארען, צוויי-
שען אנדערע, דער רעגולאציע פונדירטאטען פון
נאטאלישע די שטאט, די אונזערע פונדירטאטען, קאס-
פערזענלעכע און אויספארשען פון דעם קאמיטעט.
בראש פון דעם קאמיטעט שטעהט דער פער-
זענען פון שטאט אדער ווייטער א פערזענלעכע,
וועלכער ווערט געוועהלט פון קאמיטעט. דער קא-
מיטעט בעשטעט פון 12 פערזענלעכע.
א העלפט פונדירטאטען קאמיטעט ווערט בעשטימט
פונדירטאטען און שטאט-ראט, די צווייטע
וועלכע פון פארשטענדע פון הויז-קאנסולירטען,
פארשטענדעלע אונזערע פונדירטאטען, לאקאלע-פער-
זאנלעכע א.א. און פונדירטאטען, וועלכע ווענען בעקענעם
מיט די ביי-אונזערע.

א גרויסער אויסוואהל פון
נייעס-א-
מאדערנע
פאלקס און האלבע פאלקס
צו בעקומען קאמיטעט 5
2-טען הויף, 2. שטאק ביי פארזענלעכע.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציעליסט פאר איבערלעב-
און צווייטע קראנקייטען.
נעכטען אן טעגליך פון 5 ביז 7 אונדז.

Dr. med. **H. NADEL**
Piotrkowska 17, tel. 68-86
ספעציעליסט פון איבערלעב-קראנקייטען
צווייטע-האנד.
נעכטען אן פון 4 ביז 6 נאכמיטאג.

א שוידערליכער טאט פון א לעמבערגער דאקטאר אריינגעווארפן א לעבעדיגן נאכעם מידעל צווישען... מתים.

וויפער נעוועהויליכע מלחמות, וואס זיי האבען
געטראגען ביים לעבען.

אויך אין דעם צימער האט זי דערוועגן א
טיר, וועלכע זי האט אויך אויסגעריסן אין מיט
וועלכע, אונגענוגליכע געשריען האט זי נאך אויס-
געלאזט אויפ'ן קארידאר, זי איז אזוי ציבער די
קארידארן געלאפען א נאכטע און געשריען...
עס זענען אנגעלאפען אייניגע פון די דינער
און דערוועגנדיג, אז עס לויפט א נאכטע פאר
און שרייט, האבען זיי זיך שרעקליך דערשלאקען;
זיי זענען געווען זיכער, אז איינע פון די
טויטע האט זיך אויסגעקאפט און ענטלויפט...
די דינער זענען זיך אין שרעק צוילאפען, די
ווייבער האבען זיך געשטעלט אויף די קניע און
זיך גע'צילט'ס.

דאס נאכטע מידעל האט שוין אינגאנצען
פערלירט די כוחות, זי איז געווענעפאלען אין
אונגעוואוסטות. שפעטער אביסעל זענען אנגעלאפען אייניגע
ינגע דאקטוירים, האבען זיך גענומען אפראטען
דאס מידעל, עס האט געווינעט א שטענדיג פאר
שעה, ביז זיי האבען זיך אפגעמינערט.
ערשט, ווען זי איז צוריקגעקומען צום בע-
וואוסטות, איז דאס אומגלייכע מידעל געווארן
געווארען, וואו זי איז געווען א גאנצע נאכט.
זי האט די נאכט פערבראכט אין פרעגן-
טאריים, א פלאץ ביים אונגעוואוסטע וואו מען
פאלמעסט די מתים, פיל מתים ווערן דארט אויפ-
געהאלטען א לענגערע צייט, צוליב וויסענשאפט-
ליכע צוועקען...
דער יונגער דאקטאר, וועלכער האט גלייך
געבראכט דאס מידעל, וואונט טאקי דאס, אלס
דאקטאר, וועלכער איז געשעפטיגט אין פראנק-
טאריים, האט ער געקומען פאר זיך א צימער גע-
בען דעם פראנקטאריים און דאס מידעל האט ער
אריינגעווארפן אין דעם צימער, וואו די מתים
געפינען זיך.
דאס מידעל האט דעם יונגער דאקטאר גלייך
דערקענט, מען האט איהם געשטראפט מיט דעם
וואס מ'האט איהם אריינגעווארפן פון אונזער-
זיטעט.

אכטונג, לעטניקעס! — דעם — "נייע פאלקספלאט" קען מען געקומען טעגליך אויף די וועב-וואוינאונג: **ווייניאוו-גורא** אין דער ביערהאלע **נאלקובע** אין זשאקאוויי **אויף די באהן-סמאציעס.**

אין דער מינסטער און זיך איבערצייגט, אז אויך
די וועג זענען פון קאלטען שטיין, טאפענדיג
ווייטער מיט די הענד, האט זי בעריהרט טישען
אדער בענק, אויף זיי זענען געלעגען עפעס זאכען,
הארטע און ווייכע, וואס, ווען, האט זי נישט
געוואוסט.
דאס מידעל, וועלכע איז געווען אינגאנצען
נאכטע און האט שוין קיין קרעפטען נישט געהאט
צו וויינען און שרייען, האט געקלאפט א צאהן
און א צאהן פון א קעלט, עס האט זי געשוידערט
און געטרייסעלט פון שרעק און פארצוויילונג.
אזוי טאפענדיג האט זי ערגעץ דערטאפט א
ליידער, זי האט דאס ליידעך גענומען און אין
איהם זיך איינגעהילט און אזוי אונגעקלענט זיך
אויף דער ערד, פון פיל ערגערניש און מידקייט,
איז זי אנשלאפען געווארען.

ווען זי האט זיך אויסגעקאפט, איז שוין
געווען טאג, עס האבען זיך צוהער אריינגעקאפט
אייניגע ליכט שטראלען, וועלכע האבען א ביסעל
בעלויכטען דאס פונסטערע צימער.
אז דאס מידעל האט אויסגעפונעט די אוי-
גען, האט זי דערוועגן שרעקליכע זאכען, זי האט
געפיהלט, אז זי ווערט משיגען פון שרעק.
אויף די טישען זענען געלעגען טויטע מעג-
שען מיט אויסגעשניטענע בייכער, פון וועלכע עס
איז געווען ארויסגענומען די אינגעווייז.
די געדאנקען האבען זיך ביי איהר שוין
אינגאנצען צעמישט, זי האט שוין גארנישט געווען.
זי האט בלויז געפיהלט אין דער נאך מתים-ריחות...
מיט אמאל האט זי זיך אויסגעקאפט פון ארט,
האט גענומען שרייען מיט משוגענע קולות, ארומ-
געלאפען הין און צוריק, וואו זי האט געווארען
דעם בליק האט זי זיך אפער בעגעגענט מיט פער-
גלאפטע מתים-אויגען...

דאס מידעל האט פון זיך דאס ליידעך אראפ-
געווארפען, זי האט איצטער פערשטאנען, אז אין
דער פינסטער האט זי פון א מת אראפגעשלאפעט
דאס ליידעך און זיך אין איהם איינגעוויקעלט...
זי האט געפיהלט, אז זי פיס ברעכען זיך
איהר אונטער, דעם שארבען פון קאפ האט זיך
ביי איהר געהויבען, ווי אס אט פליהט ער אוועק,
אויך דאס הארץ האט אזוי געקלאפט און געצא-
פעלט, ווי עס וואלט געוואלט א וועג צו ענטלויפען...
פלוצלונג אפער האט זי דערוועגן א צווייטע
טיר, זי האט זי מיט א'אונגעשלאפען פון אויפ-
געריסען און איז אריינגעקומען אין א צווייטע צי-
מער, וואו זי האט ווידער דערוועגן... מתים, דא
זענען די מתים געלעגען אין די ספעציעלע טראג-
בעטלעך, אייניגע זענען נאך געווען אנגעטון אין

ס'איז איהר לכתחילה נישט אזוי שטארק גע-
פעלט געווארען די געשיכטע, וואס עפס א שפי-
טאל, נאר צוריק דאס אייגענע - האט זי זיך
געטראכט - וואס איז מיר, דער אונטערשייד
מסמא איז ער א יונגער דאקטאר, וועלכער פראק-
טיצירט אין א שפיטאל און האט דארט פאר זיך
א צימער.
זי איז מיט'ן דאקטאר ארויף אויפ'ן ערשטען
שטאק, ער האט זי אריינגעפיהרט אין א פון צי-
מער, בעשיידען טעבלירט, פיל זיכער; א קאדע-
לפרישע איינארדנונג-עס האט, וויקליך, געמאכט
דעם איינדרוק ווי א צימער פון א שטודירענדען.
דער דאקטאר האט גלייך געהייסען דער מיי-
דעל, אז זי זאל זיך אויסטון פונשטענדיג נאכטע...
דאס מידעל האט געפאלגט, די מידעלען פון
דינען ווארט האבען א טבע צו טון אלץ, וואס מען
הייסט זי.

ווען זי איז שוין געווען אין די קליידער פון
איהר מיטער חוה, האט דער דאקטאר פון איהר
געפאדערט א שרעקליכע וואך, צו זאגן, וואס אפילו
א פראפעסיאנעלע פראקטיטוטקע האט זיך אפגע-
זאגט דאס צי טון.
דער דאקטאר איז אפער בעשטאנען אויך
זיין פאדערינג: זי מוז טון וואס ער הייסט איהר;
ער צאהלט דערפאר געלד, דאס מידעל האט
אפער אין קיין פאל נישט געוואלט בעפרידיגען
זייער אויסגעלאפענע פערלאנגען.
דער דאקטאר האט דאן אויסגעפונעט א טיר
אין א צווייטען צימער, וועלכער איז געווען פיל-
שטענדיג פינסטער און אנווייזונדיג דער נאכטער
מידעל אויף דעם צימער, האט ער געזאגט:
— "זעהסט, אויב דו וועסט מיר נישט פאל-
גען, וועל איך דיר אריינגעווארפען אין דינען צי-
מער, און וועסט דארטען זיין איינע אליין א גאנ-
צע נאכט".
— "ווען דו זאלסט מיר זאגן אויף טויט
דער-ה'נ'טען, וועל איך דירן פערלאנג נישט טון"
— האט די מידעל אפגעענטפערט.

דער דאקטאר האט דאן אנגענומען די מיי-
דעל און זי אריינגעווארפען אין דעם פינסטערען
צימער און פערקלאפט הינטער איהר די טיר.
די מידעל האט געוויינט און געשריען, גע-
קלאפט מיט'ן קאפ אין דער טיר, ס'האט אפער
נאך נישט געהאלפען, די טיר האט זיך נישט גע-
עפענט.
אין צימער איז געווען שטאק פינסטער, מען
האט פשוט געקאנט אנטאפען די פינסטערניש, פון
ערגיץ איז נישט אריינגעדוונגען קיין ליכט-שטיין.
דערצו איז נאך געווען שרעקליך קאלט, דאס מיי-
דעל האט געפיהלט, אז זי שטעהט אויף א שטיי-
גערע פאלאנע, זי האט געטאפט מיט די הענד

אין ניי-יארקער, פארווערטס" גיס דער לעמ-
בערגער קארעספאנדענט איבער פאלגענדע שטע-
לענדע פאסירונג:
מיר וועלען דערזעהלען א "שעהנע" געשיכטע
פון א לעמבערגער דאקטאר
דעם דאזיגען "תכשית" קענען מיר ביים ריכ-
טיגען נאמען נישט אנרופען, ווייל דער גאנצער
ענין איז דערשטיקט געווארען אין די 4 וועג
פון אונזערע צייטן, וואו דער דאזיגער דאקטאר
לערנט נאך, ווייל אייגענטליך, איז ער נאך נישט
קיין גאנצער דאקטאר, ער דארף נאך אפגעבען די
לעצטע ענדאמענט.
נעמט זיך אזוי דער דאזיגער תכשית שפעט
ביינאכט, אויף לעגיאנען-נאס, אויפ'ן הארצען
האט איהם געמוזט זיין גאנץ גוט, ער איז געבא-
נען און צוגעברומט אונטער'ן נאז א פרעהליך קא-
בארעט-לידעל; די יונגע פיס האבען צוגעקלאפט
צום טאקט; בליקען האט ער געווארפען אויף אלע
זיטען, ווי ער וואלט עמיצען געוואלט, ער איז
אזוי ביסלעכווייז ארויס אויף דער אקעדעמיקער-
נאס.
אויף דינער גאס דארף מען פיל נישט זיכען.
אויף טריט און שריט טאנצען אייך אין די אויגען
אריין יונגע קאקאטעלעך, אויסגעפונען אין עסיג
און אין האלדען שטענדיג פרעהליך, לוסטיג און
טאנצענדיג כאפען זיי אייך ארום (אויב איהר לאזט
זיך) און שלעפטען אייך אין אויער אריין אפזעלכע
לייב, ווארימע ווערסער, אז דאס בלוט ווערט אין
אייך אנגעצונדען...
אונזער דאקטאר איז אויך ענטקעגען גע-
קומען אזא "דאמעלע", יונג, אז די מאמעס בלוט
איז איהר נאך געלעגען אויף די ליפער, שעהן,
שלאנק, מיט א זיס שטיינעלע אויף די לויט-בע-
פארבעס ליפערלעך - אזוי פיל צוואגענדיג...
זי האט דעם דאקטארעל, ווי געוועהנליך,
איינגעלאדען אין א האטעל.

— גיין - האט דער דאקטאר געענטפערט -
אין קיין האטעל וועל איך נישט געהן, איך קאן
דיר געהען צו מיר אהיים, איך האב א קאדע-
לפרישע צימער".
דאס "מידעל" האט גארנישט געהאט גענוג
דעם, פאר געלד איז זי גרייט צו געהן זאגן היי-
טער די הרי חושך - דאס איז דאך איהר ביטע-
רע פרנסה.
זי האבען זיך ביידע אריינגעווארפען אין א'ן
אויטאמאביל, אויפ'ן וועג האבען זיי פרעהליך
צווישען זיך געפליידערט, נאך א קירצען פארהערן
איז דער אויטאמאביל געבליבען פאר א גרויסע,
היינטע בעביידע מיט פיל פענסטער, אויף דער
מידעל האט זי געביידע געמאכט דעם איינדרוק
ווי א שפיטאל.

זי האט זיך אפער שנעל קאנצענטרירט און
ענימען טראכטען בלויז וועגען איהר פלאן, וואס
זי האט געדארפט אויספיהרען.
פלוצים האט זי דערהערט דאס קריצען פון
שליסעל און שלאס, דערנאך - גאנצענע שריט
וואס האבען איבערגעוויסען די שטיילקייט.
זי האט דערקענט סאלאמעא שטימע, וועלכע
האט ווייזט אויס, עפס גע'טענהט מיט דער צי-
מער מידעל.
זיי זענען טאקי ביידע צריין אין צימער און
אנגעצונדען די עלעקטריע.
סאלאמעא האט אזויסגעגעבען עטליכע פער-
ארדענענען, עפס נאכגעפראגעט, און אז זי האט
זיך איבערצייגט, אז אלדאס-נייטיגע צו איהר טאג-
דעם איז אנגעגרייט, האט זי אפגעלאזט דאס מידעל,
אז זי איז פערבליבען אליין, האט זי זיך
אויסגעטון, און כמעט נאקטערהייט אריבער אין
צווייטען צימער, וואס איז בעשטימט געווען אלס
טואלעט-צימער.

דארט האט זי זיך גענומען וואשען.
עס איז געווען א זעהר גינסטיגע מאמענט,
סעסיל איז ארויס פון איהר בעהעלטעניש
מיט א רעוואלוצער אין האנד און זיך אונטע-
שטעלט אפוארטען ביי דער טיר.
וויילענדיג-נישט-וויילענדיג האט זי זיך פער-
קוקט אויף דער נאכטער אבסאלוטער שניקייט
פון סאלאמעא, וועלכע האט פאמעליך פאנאדער-
געקעמט איהר גילדענע האר.
לסוף איז סאלאמעא ארויס פונ'ם סאלאעט-
צימער, און זיך געלאזט געהן צום שלאג-צימער.
פלוצים האט זי ארויסגעלאזט א מוראדיג
געשריי און אויסגעלאזט א פאר דערשלאגען
אויגען אויפ'ן "מאנסערשין", וואס איז געשטאנען
געגען איהר, ווי עפס א טויט-געשעפטעס...
(פארגעסן צו זאגן)

גאנצען איבער די קאסינאס, כדי זיך צוצוקוקען
אין שטודירען די שפילערס.
סאלאמעא האט איהם זעלטען ווען בעגלייט,
און ווען זי פלעגט צוזאמען ארויס מיט איהר גע-
לייטען, האט זי זיך שטענדיג צוריקגעקעהרט פרי-
הער פון איהם.
ס'איז געווען א פשוט'ע זאך: אמת, דער
"בארן" איידעלשטאט איז נאכץ א קארטען-
שווינדלער, אפער דערפון איז דאך נישט געדרונ-
גען, אז די "בארנאנעס" דארף זיך קאמפראמיט-
רען דורך שפעט זיצען אין קאסינא, ווען דאס
פערבלייבען נאך אויסגעלאפענע פרויען...
סעסיל האט דערווייל גיס צוריקשטודירט
דעם פלאן פון די צימערען.
עטליכע אפזעלכע צימערען אויף אנדערע
שטאקען זענען פונקט געווען פריי, און מ'האט
זיי געקאנט דינגען-האט זי זיי בעזוכט, און גע-
לעגט די אויפגאבע.
נאך דעם, ווי עס זענען אדורך די עטליכע
האט-טעג פון חודש יאנואר, האט סעסיל אנגעהוי-
בען ענערניש צו פיהרען איהר אקציע.
איינמאל האט זי דערוועגן, ווי ראבערט און
סאלאמעא זענען אינ'ערבען ארויס.
פון קיינעם נישט בעמערקט, איז סעסיל
אדורך צו זי אויף די טרעפער, און מיט א וויי-
ריך האט זי אויסגעפונעט די איינגאנג טיר.
ביי דער ליכט פון א'עלעקטריש לעמפלעך
האט זי זיך צוריקגעגעבן אין שלאג-צימער און
זיך פעהאלטען הינטער דער גרויסער אייזערנער בעס.
זי האט אויסגעקליבען א בעקענעם ארט, און
זיך אונגעווענליך גענומען ווארטען.
אין צימער האט געהערשט א שטיילקייט.
סעסיל האט זיך צוגעהערט צו די קלאנגען,
וואס האבען זיך געטראגען פון בולוואר, צו דעם
קלינגען פון די טראמוויען, און צו דעם טרוימי-
ערן פון די אויטאס.

ס'איז געווען ערב וויינאכטען.
ניצטא האט זיך ממש געבאדען אין שטראס-
לען פון דער העלער זון; די פרעהליכע שטאט איז
נאך פול געווען מיט רייכע אויסלענדער.
די בלומען האבען אנגעפילט די לופט מיט
זייער דופט, און ס'האט אויסגעזעהן, ווי זיי וואל-
טען נישט געהאט קיין חשק צו שטארבען אונטער'ן
וואונדערבארען בלומען הימלע.
פאר סעסיל איידעלשטאט איז עס געווען א'ן
אמת גליק צו דערהאלטען זיך אין אזא פערטטיגער
אטמאספערע נאך איהר פאריזער גערווייליגער
"טורמע".
איהר האט נאך פערדראסען, וואס זי קאן
נישט אויסניצען אט דעם צארטען פריהלינג, כדי
צו געניסען פון איהם אין דער פולער מאס.
מען האט געדארפט מאכען א סוף מיט דעם ענין
סעסיל האט זיך געגעבען א שבועה, אז זי
וועט זיך נאכץ זיין, און זי איז גלייך געגאנגען
צום ציל.

פון דעם מאמענט אן, ווי זי האט זיך צוגע-
וואונט צום מאנסבילישען קאסטיים, האט זי פער-
לויטען א גרויסען טייל פון איהר ווייבליכער
שוואכקייט, זי האט געפיהלט און זיך א סך מונ-
טעריקייט, דרייסטקייט, און איז געווען איבערצייגט
אין דערפאלג.
אנהויבען האט מען געדארפט פון סאלאמעא'ן
און דערנאך פרשט אפ'חשבונ'ען זיך מיט ראבערט'ען.
עטליכע טאג איז געווען גענוג, כדי זיי אויס-
צוגעפינען.
עס האט טאקי נישט לאנג געדויערט און
סעסיל האט זיך דערוואוסט, אז ראבערט און סא-
לאמעא האבען פערנומען עטליכע מעבלירטע צי-
מערן אויף דער וואונדער-גאס.
צוגעדינט האט זי א יונג צימער-מידעל.
יעדען אונזענט כמעט איז ראבערט ארוינגע-
ווארען.

דער טאנץ ארום גאלדענעם קאלב.

טעג זענען געגאנגען, און פאר סעסיל'ן האט
זיך נישט געמאכט קיין געלעגנהייט צו אונטער-
נעמען עפס וואס גענען סאלאמעא'ן.
דער האטעל איז געווען איבערפולט; די קא-
רידארען האבען געהאט דעם אויסזעהן פון בול-
ווארען, איבער וועלכע עס האבען ארומשפאצירט
געניסען פון פערשידענע קאסענאריעס.
עטליכע מאל האט זיך שוין סעסיל געקליבען
אריינגעהן צו דער שכנ'ע אין דער אנוועזע-
הייט פון ראבערט'ען נאך איטליכעס מאל האט זיך
געמאכט עפס א סיבה, וואס האט איהר געצוואונ-
גען דאס נישט צו טון.
ראבערט פלעגט אגב זעלטען ארויס פון הא-
טעל, און איטליכען אונזער פערבראכט מיט זיין
בעליבטער.
אין מאל אין א'אונזער האט סעסיל בע-
מערקט, אז אין צימער פון איהר ברודער הערשט
א שטארקע אויפלעבונג: ס'איז נישט שווער גע-
ווען זיך אנצושטויסען, אז דאס גרייט מען זיך
צום אפמאכען.
אין פאקטיש האט זי אין יענעם אונזער גע-
זעהן, ווי זי האבען זיך אריינגעווארפען אין א שנעל-
ע, וואס איז געפארהען אין דער ריכטונג פון
קאסע-ד'אזוי, איהר איז געלויבען צו בעמערקען
זייער באגאב, און אויף די אנגעקלעפטע צעס-
לען האט זי בעמערקט דעם נאמען "ניצא".
אויפ'ן צווייטען טאג איז זי אנהיינגעפארהען

[illegible]